

Eğitimde Milli Manevi Değerlerin Önemi

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

“Yaratan Rabbinin adıyla oku !”

كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

“Her biriniz bir çobansınız ve sözünüzün geçtiği insanlardan mesulsünüz.”

Osmanlı Devleti’nin manevi mimarı Şeyh Edebali, Osman Gazi’ye şöyle bir nasihatte bulunmuştur: “Geçmişini iyi bil ki, geleceğe sağlam basasın; nereden geldiğini unutma ki, nereye gideceğini unutmayasın.” Hayata dair yapılan bu nasihatın bizim yaşam tarzımızda da bir nakış gibi yer alması gerekir. Çocuklarımıza ve gençlerimize bilgi ve belge sunarak akıllarına hitap ederken, gönül dünyalarını da boş bırakmamalı, zihin dünyalarını ve yüreklerini maddenin ötesine hazırlamalıyız. Hayatın asıl gayesi gençlerin hedef tahtalarındaki yerini almalı, sadece dünveyi idealler uğruna bir ömür geçirmemeleri için eğitimciler olarak gayret göstermeliyiz. Zira gönül dünyaları maddi alanlara hapsolan insanlar, menfaat odaklı yaşarken; ruhlarını manevi değerler ile süsleyenlerin, merhamet ve adalet merkezli yaşadıklarını müşahade etmekteyiz.

Çocuklarımızın İlk-Orta ve üniversite eğitimleri bu ay başlıyor. Her birinin bir ideali var. O idealleri uğruna sabah erken kalkacak, bazen uykusundan bazen kahvaltısından feragat edecek, farklı farklı derslerden yazılı ve sözlü imtihanlara girecek, bilgi seviyesi ölçülecek ve senenin sonunda da başarılı ya da başarısız bir öğrenci olarak yoluna devam edecektir. Ve bu uzun yıllar, eğitim hayatı bitene kadar devam edecek. Öğrenciler kimi zaman sıkılacak, kimi gün bıkacak ama başarılı olmak isteyenler istikrarlı olmaya, azimle çalışmaya devam edecek. Bütün bu süreç çocuklarımızın ve gençlerimizin bilgi düzeylerini arttıracak, onların iyi bir meslek sahibi olmalarının önünü açacaktır. İşte tam bu noktada “insan” olma serüvenleri de çoktan başlamış, kişilikler biçimlenmiş, karakterler yerli yerine oturmuş olacaktır. Topluma karışan bu genç nesilden beklentiler artacak ve talepler oluşacaktır. Hayırlı bir evlat olması, sorumluluk sahibi bir kardeş olması, işini güzel ve kaliteli yapan bir işçi, memur, hakka hukuka riayet eden bir patron ya da bir komşu, kara günde de dostunu terk etmeyen bir arkadaş, merhametli, adaletli, sorumluluk sahibi bir eş, bir baba olması beklenecek. İşte bütün bu güzelliklerin insanın hayatında olması için “Ağaç yaşken eğilir” atasözünün kulaklarımıza küpe olması gerekecek. Zira güzel ahlak, merhamet, adalet ve disiplin insan hayatına çocukken girerse arzulanan güzel bir toplum oluşturulabilir. İşte manevi eğitim dediğimiz, dini değerlerimizin yani; başta Allah mefhumunun, Peygambere itaatin, Kuran’ın ferdi ve sosyal hükümlerinin hayata etkisinin henüz çocukken verilmesi, erdemli bir neslin yetişmesine sebep olacaktır. Aksi taktirde, Allah’ı, Peygamberi, tüm insanlığın kurtuluşu için gönderilen Kuran’ı, zihin dünyasında doğru yere oturtmayan insanların içinden, teröre destek veren, insanlara eziyet eden, ana-babasının bakımını huzur evlerine havale eden insanların çıkması hiç de şaşırtıcı değildir.

Zeyd bin Eslem’in, babasından naklettiğine göre; Hazret-i Ömer -radiyallâhu anh- bir gün dostları ile otururken aralarında şöyle bir konuşma geçmişti.

Hazret-i Ömer –r.anh- yanındaki dostlarına:

“-Allah’ın kabul edeceği tek bir dileğiniz olsa, ne isterdiniz?” diye bir soru sormuştu.

Oradakilerden biri: “-Ben, şu oda dolusu gümüşüm olsun da onu Allah yolunda harcamak isterdim!” dedi. Bir başkası: “-Şu oda dolusu altınım olsun da onu Allah yolunda harcayayım isterim!” dedi. Bir

diğeri de: “-Bu oda dolusu mücevherim olsa da Allah yolunda harcasam...” dedi. Herkes dileğini söyledikten sonra oradakiler: “-Ey Ömer, peki sen ne isterdin?” diye sordular.

Hazret-i Ömer -radiyallâhu anh-: “-Ben de, Ebû Ubeyde bin Cerrah, Muâz bin Cebel ve Huzeýfetü'l-Yemânî gibi bir oda dolusu adam isterim ki, onları Allah yolunda görevlendireyim.” diyerek herkesi duygulandıran arzusunu ifade etmiştir. O dönemde dahi Hz. Ömer (r.a) yetişmiş insan bulmakta zorlanıyorsa, bilgisi, gayreti ve dürüstlüğü ile temayüz etmiş insanları bugün bulmanın güçlüğü, hepimiz tarafından da malumdur.

Basiretli bir devlet adamının 1400 sene önce, dünyada en çok arzuladığı şey: Yetişmiş insandır !

İşte değerler eğitimi ile gençler, dinimizi temel kaynaklardan öğrenecek, toplumda yaşayan bireyler böylece hakkı ve bâtılı tanıtacak, boş hurafelere ait anlayış ve davranışlara düşmekten kurtulacaklardır. Şuurlu gençlerin toplumda varolması, güzelliklerin daha da yaygınlaşmasına sebep olacaktır.

Milli ve manevi değerleri gelecek nesillere aktarmak, eğitimin en mühim vazifelerinden biridir.

Eğitim kurumlarımızın ve özelde öğretmenlerimizin en önemli görevi gençlerimizi hayata hazırlamaktır. Onlara meslek kazandırmak, bilgiyle donatmak gibi işlevlerinin yanında, alemlerin Rabbini onlara tanıtabilmektir. Gönderilen Son Elçiyi takip eden, ölümle varlığın sona ermediğini bilen, dirilişle birlikte hesap vereceğine inanan ahlaklı, merhametli ve iyi bir insan olması için çalışmak bir öğretmen için çok büyük bir erdemdir. Bu yüce gayelerin elde edilmesinde evin içinde anneler, babalar, amcalar, dayılar, teyzeler, halalar, dedeler, nineler, okullarımızda ve üniversitelerimizde ise öğrencileriyle yıllarını geçiren öğretmenler ve akademisyenler sorumluluk sahibidir. Herkes görevini yerine getirebilirse dünya eğitimle güzelleşecektir.

Unutulmamalıdır ki insan, değer verdiği şeyler ölçüsünce kıymetlidir. Başta, Son Peygamber Hz. Muhammed (as.)'in ve onun yoluna ram olmuş Veysel Karani, Sultan Alparslan, İmam Gazzali, Selahaddin Eyyubi, Mevlana, İbn Haldun, Ahmed Yesevi, Yunus Emre, Mehmet Akif Ersoy, Sütçü İmam gibi güzide insanların hayatlarına bakıp yaşamı boyunca nelere değer verdiklerine dikkat edebilirsek, kubbede hoş bir seda bırakarak ebedi aleme göçtüklerine de şahitlik yapabiliriz. İlim ve eğitim meclislerimizde sâlih, ahlaklı, idealleri olan ve o yolda gayretli olan insanların anılması ufukları açacak, gençlerin eğitimi ve terbiyesi konusunda da eğitimcilere yardımcı olacaktır.

Yaşamının merkezine ulvi ve uhrevi gayeleri koyan Müslüman düşünür ve alimlerden bir kısmını, gençlerimizin ufkunu açmak ve idealler vermek üzere, eğitimin başlayacağı bu hafta içinde anmak faydalı olacaktır.

Ebu Firnas, (ö.274/887) Endülüslü bir alimdir. Kendisine ün kazandıran girişimi ise, insanı havada tutabilecek uçan bir makine icat etmiştir. Abbas b. Firnâs, uzayı temsil eden bir gök küresi kurmuş, çizimlerini yapmıştır. Yaptığı uçuş takımında kuyruk kısmı bulunmadığı için inişi sert olmuş ve yaralanmıştır. Abbas b. Firnâs, havacılığın ilk öncüsüdür.

Bettani el-Harrânî (ö. 317/929) Urfa'lıdır. Geometri, teorik ve pratik astronomi ile astrolojide önde gelen bilginlerden ve meşhur gözlemcilerden biridir. Güneş ve ay gözlemlerine ait açıklamalı tablolar yapmıştır. Trigonometriyi formülleştirmiş bu konudaki tüm problemleri çözmüş ve Batlamyus teorisi denilen teoriyi çürütmüştür.

Biruni, (ö.453/1061) büyük bir bilgindir. Gün ve gecenin nasıl oluştuğunu, günlerin değişen uzunluklarını, dünyanın şekli ve güneş etrafındaki hareketlerini sebep göstererek açıklamıştır. Biruni, Bilimsel Gözlem'in, trigonometri'nin, izdüşüm geometrisi'nin ve bir çok matematik alanının mucididir. 146 kitabının 20'si matematik alanındadır.

İbn'ul Baytar (ö.646/1248) Endülüslü bir alimdir. Asıl adı, Abdullāh b. Ahmed'tir. İlk ilaç kullanım ansiklopedisi olan “Bitkisel İlaç ve Gıdalar Sözlüğü” yazmıştır.

Hârizmî (780-850) Ebû Ca'fer Muhammed bin Mûsâ el-Hârizmî, Bağdat'lı olan bilgin matematik, gökbilim, coğrafya ve algoritma alanlarında çalışmıştır. Cebir'in kurucusudur. Cebir sözcüğünü ilk kez 'El'Kitab'ül-Muhtasar fî Hısab'il Cebri ve'l-Mukabele” (Cebir ve Denklem Hesabı Üzerine Özet Kitap) adlı eserinde kullanmıştır. 'Hesab-ül Cebir vel-Mukabele' adlı kitabı, matematik tarihinde, birinci ve ikinci dereceden denklemlerin sistematik çözümlerinin yer aldığı ilk eserdir. Bu nedenle Harezmi 'cebirin babası' olarak da bilinir.

Kindî (801-873) İslam Filozofudur. Felsefe, tıp, matematik astronomi, ilahiyat, psikoloji, fizik, kimya ve müziğe kadar pek çok bilim dalında eser yazmıştır.

Gıyaseddin Cemşid el-Kâşî (ö. 832/1429) Semerkand alimlerindenidir. Ondalık Kesir'i bulmuş ve batı dünyasından 160 sene önce ondalık sistemi dört işlemde uygulamıştır. Astronomi, Trigonometri, Pi sayısı, Makine Bilimi, Binom Açılımı gibi bir çok ilke imza atmıştır.

Farâbî (ö. 339/950) Kazakistan, Vesic doğumludur. Mantık, Felsefe, Fizik, Bilgi Teorisi, Ahlak, Siyaset, Din Felsefesi ve Gökbilimi hakkında bir çok eser yazmıştır. İlk çağ filozoflarından Aristoteles'in temel eserlerinin birçoğunu Arapçaya çevirmiş ve şerhler yazmıştır. Batı dünyası da ilk çağ filozoflarını kendilerine ait kütüphanelerden değil, İslam dünyasındaki bu eserlerden tanımıştır. Günümüze ulaşan 43 eseri mevcuttur.

İbn-i Heysem (965-1040) Basra'lıdır. Matematik, fizik, mühendislik, astronomi, metalurji gibi pozitif bilimlerde eserleri vardır.

İbn-i Sînâ (980-1037) Özbekistan/ Buhara'lıdır. Orta Çağ Modern Biliminin kurucusu, hekimlerin önderi olarak bilinir ve 'Büyük Üstad' ismi ile tanınır. Tıp alanında yedi asır boyunca temel kaynak eser olarak süre gelen El-Kanun fi't-Tıb (Tıbbın Kanunu) adlı kitabı ile ünlenmiş ve bu kitap Avrupa üniversitelerinde 17. asrın ortalarına kadar tıp bilminde temel eser olarak okutulmuştur.

İbn-i Haldun (1332-1406) Tunus'ta doğmuş aslen Yemen'lidir. Dünya tarihindeki ilk sosyologdur. Modern tarihçiliğin, sosyolojinin ve iktisatın öncüsüdür. 14. yüzyılın en büyük düşünür, devlet adamı ve tarihçilerindedir. Sosyoloji, Dünya Tarihi ve Tasavvuf alanlarındaki kitaplar yüzlerce farklı dile çevrilmiştir.

Kambur Vesim (1689-1760) Bursa'da dünyaya geldi. Tıp, felsefe, astronomi eğitimi almıştır. Günümüze de ulaşan, “Düsturu'l-Vesim fî Tıbbi'l-Cedid ve'l-Kadim (Eski ve Yeni Tıp konusunda Vesim'in kuralları”) adlı iki ciltlik kitabı yazmıştır. Mikrobu tarif etmiş ve Verem Mikrobunu dünyada ilk keşfeden bilim adamı olmuştur.

Onlar, medreselerde dini tedrisatla beraber beşeri ilimlerin de okutulduğu dönemlerin yıldızları olmuşlar. Yaşadıkları dönemin dışına taşarak insanlığa da değer katmış özel insanlardır.

Bu değerli insanlardan bazılarının yazdıkları ya da yaptıkları, yaşadığımız yüzyıla teknolojiyle dünyaya hakim olan güçler tarafından kendilerine mâledilmiştir.

Onların yanı sıra İlahi vahyi rehber edinerek yapılan eğitimi reddeden ve dünyayı zulüm diyarına çeviren Firavunların, zenginliğinin bir gün biteceğini bildiği halde, hayata yanlış prensiplerle tutunan

ve bu sebeple parasının kölesi olan Karun'un, yetkilerini kötüye kullanan ve kendisine hakkın tebliği yapıldığı halde ona teslim olmayan Haman'ın, din düşmanlığını bir ömür sürdüren ve izzeti tapındığı putların, heykellerin gölgesinde arayan Ebu Leheb'in, inadına inkarcılığı tercih eden Ebu Cehillerin sürüklendiği noktada dünya menfaati olduğunu ve hepsinin gözlerine bâtılın perdesinin indiğini görmekteyiz. İşte insanlık ya Hakkın ve hikmet ehlinin elinde nice erdemler ile tanışacak ya da bâtılın elinde iflasın eşğine dayanacaktır.

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فِرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءَ لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ

“Andolsun, sizi ilk defa yarattığımız gibi teker teker bize geldiniz. Size verdiğimiz dünyalık nimetleri de arkanızda bıraktınız. Hani hakkınızda Allah'ın ortakları olduğunu zannettiğiniz size yardımcı olacağına inandığınız şeyleri de yanınızda görmüyoruz? Artık aranızdaki bağlar tamamen kopmuş ve Allah'ın ortağı olduklarını iddia ettikleriniz, sizi yüzüstü bırakıp kaybolmuşlardır.” [Kuran, Enfal, 94]

Ayette, Allah'ın kevnî ve kavli ayetlerinden yüz çeviren ve beşerî sapkın ideolojileri rehber edinerek, uhrevî hayatta kıymeti olmayacak prensiplere tutunanların hâlî beyan edilmiştir. İşte bu sebeple “dini değerler” inandığı kitabın ilk emri “oku” olan biz Müslümanlar için eğitimin olmazsa olmazlarından.

Kendi benliğimizi inşa edebilmemiz için örnek şahsiyetlere ve kendi prototiplerimize muhtacız.

Bireyler olarak yaşadığımız toplum ve çevrede, iyi veya kötü mutlaka bir hâl transferi yaşamaktayız. Üzüm üzüme baka baka karardığı gibi, bizler de çevremizdekilerin hâlet-i ruhiyelerinden fazlasıyla etkilenmekteyiz.

Hiz. Peygamber de ashabını güçlü şahsiyetiyle, sohbetleriyle, yardımlaşma kültürü ve feragat duyguları ile yetiştirmiştir. Kendisindeki mana güzelliklerini ashabına sunmuştur. O güzellikler kartopunun yuvarlanarak büyümesi gibi, ashab tarafından da paylaşılarak sahip çıkılmıştır. Bugün de bizler, bedenlerimizi gıdalarla beslediğimiz kadar; ruhlarımızı da güzel bir eğitim, temiz insanlardan oluşan bir çevre, seçkin şahsiyetlerle birliktelik ve güzel ahlak ile süsleyerek güçlendirmeliyiz. Kuran'ı Kerim'de. Hak Teala şöyle buyurur:

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يَبُورُ

“Her kim şan ve şeref istiyorsa bilsin ki, şan ve şeref bütünüyle Allah'a aittir. Güzel sözler ancak O'na yükselir. Salih amelî de güzel sözler yükseltir. Sinsi şekilde kötü fiiller tasarlayanlara gelince, onları şiddetli bir azap beklemektedir; ve onların bütün tertipleri de yok olup gitmeye mahkumdur.” [Kuran, Fatır, 10]

İnsan bedeni, dünyaya, ruhu ise ukbaya yani daha yüce, daha güzel ve sonsuz olan hayata meyillidir. İşte çocuklarımıza ve gençlerimize vereceğimiz eğitim onların ruhlarını besleyecek, ulvî, yüce gayeleri onlara hissettirecek düzeyde olmalıdır. Bunu tam manasıyla başaramadığımız bu günlerde taktirde maalesef en az sekiz yılı hatta 16 yılı eğitimle, bilgiyle geçtiği halde, ürettiği teknoloji ile insanları kötülöklere sevkeden, dolandıran, güven vermeyen, aldığı bilgiyi yalan ve sahtekarlıkla süsleyerek insanları fitneye düşüren, menfaatleri için katliamlar yapan insanlar yetişir olmuştur. Son İlahî vahyî reddeden batılîlar, Birinci Dünya Savaşında 40, İkinci Dünya Savaşında ise 90 milyon insanı kadın çoluk çocuk ayırt etmeden öldürmüştür. O eğitilmiş (!) insanların bugün Afrika'da, Balkanlarda ve özellikle güneyimizdeki Irak ve Suriye'de yaptıkları uzun uzun düşünmeye değer şeylerdir.

İşte biz Müslümanlara düşen vazife, dinine, imanına, tarihine sahip çıkacak güzel ahlaklı nesiller bırakmaktır.

Değerlerle kazanılan güzel şahsiyetler, doğuştan gelen o temiz yapıyı besler ve bunlar hep hayatın içerisinde elde edilir. Yani kişi çevresinden, sözünde durmanın ne demek olduğunu öğrenir, bilir, örneklerini etrafında görür ve öyle olmak lazım geldiğini idrak ederek sözünde duran kişi olmayı tercih eder.

Bu ilk nüveler ailede verilir. Ahlaki değerlerin şekillendireceği yer aile, kişiliğin mayasını oluşturanlar ise anneler ve babalardır. Öğretmen ise yıllarca verdiği eğitimle o mayaya son şeklini verir.

Birkaç nesil öncesine kadar İslâm Peygamber’inden gelen “değerler eğitime ait hükümler”, önce aile fertlerinde tecessüm eder, sonra okulda bilgi ile mükemmelleşir, daha sonra da sokakta en güzel numunelerini verirdi. Çünkü kişilerin bir ideali ve bir ülküsü vardı. Onlar, kendilerinin diğer milletlere örnek olmak üzere gönderilmiş imrenilecek bir ümmet olduklarını biliyorlardı.

Nitekim Ümmet-i Muhammed’in bu özelliği ayet-i kerimede şu şekilde zikredilir:

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ إِيْمَانَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَوُوفٌ رَحِيمٌ

“Böylece, sizler insanlara birer şahit (ve örnek) olasınız ve Peygamber de size bir şahit (ve örnek) olsun diye sizi orta bir ümmet yaptık...” [Kuran, Bakara, 143]

İşte bu sebeple, “**Değerler Eğitimi**” hususunda ortada bir savaş vardır. Bir tarafta aileler ve eğitimciler genç bireylere ahlaki değer vererek onu inançlı, huzurlu, güvenli, başarılı, vatanına ve milletine hayırlı, inandığı Allah’a itaat ederek yaşayan, şahsiyetli bir nesil yetiştirmek isterken; diğer yanda da televizyon kanalları, bilgisayar oyunları, sapkın şarkıcılar, sinemalar, ahlaki değerleri olmayan modacılar arasında bir mücadele vardır. Bu kanallardan yaptıkları saldırılar ile gençlerimizi duygusuzlaştırmaya, monotonlaştırmaya, ahlaksızlaştırmaya, kültürsüzleştirmeye, dünyevileştirmeye ve “tek tip insan” hüviyetine büründürmeye çalışmaktadırlar.

Bu tek tip insan modelini arzu edenler; dini, kültürü, medeniyeti ve geleneği olmayan, üretmeyen ama birilerinin ürettiğini devamlı tüketen, algı yönlendirmelerine açık, sapkın şöhretlilerin peşinden koşan, namus telakkisi olmayan, her suçu işleyebilecek yapıda olan, televizyon programlarının şekillendirdiği, aklını kullanmayı bilmeyen, sorunlu kişilik yapısına sahip, vehim ve duyguların esiri olmuş, ideali olmayan, neden yaşadığını dahi bilmeyen, ülküsüz ve sadece kendini düşünen insan tipi oluşturmaya çalışıyorlar. Bu yapıyla mücadelede gençlerimizi yönlendireceğimiz ilk şey; okumak, anlamak ve iyi bir eğitim almaktır

Anadolu insanımızın feraseti, basireti ve sahip olduğu değerler bu kötü vasıflara sahip insan tipini sahiplenmeyecektir.

Her toplumun, kendine özgü milli ve manevi değerleri vardır. Din, dil, ahlak, gelenek ve görenekler bunlar arasındadır. Milletler, söz konusu değerleri gelecek kuşaklara aktardığı oranda varlıklarını sürdürürler. Tarih, bize milli ve manevi değerlerine sahip çıkmayan ve başka milletleri körü körüne taklit edip milli şahsiyetlerini kaybedenlerin dünya coğrafyasından silinip yok olduklarını göstermektedir. Bu yüzden, bir toplumu içten yıkmak isteyenler, inanç, ahlak ve milli değerleri yok etmeyi arzu ederken ilk hedef olarak da gençleri seçmektedirler.

Geçmiş ve kültürü ne kadar eskiye dayanırsa dayansın, milli ve manevi bağlarının parçalanması, bir toplumda dejenerasyonun baş göstermesini, ardından da bölünmeyi ve yok olmayı kaçınılmaz hale getirir. Tarih; güçlenmiş, yükselmiş, zenginleşip büyümüş fakat dini ve milli şuurunu kaybetmesinden dolayı varlığını yitirmiş toplumların örnekleriyle doludur. Fakat Anadolu insanının irfanı ve bu husustaki kararlılığı, milletimizi tarih sahnesinde yüzyıllardır lider ve öncü konumda tutmuştur.

Yüce dinimizle milli kültürümüz adeta bütünleşmiş ve dinimizin güzel prensipleriyle yoğrulmuştur. Sevgi, saygı ve fedakârlığın geliştirilmesinde, toplum hayatımızın ahenkli ve sağlam bir şekilde devam ettirilmesinde, gençlerimizin ve çocuklarımızın yetiştirilmesinde, manevi değerlerimizin ve milli kültürümüzün katkısı büyüktür. Özellikle genç kuşakları bu değerler çerçevesinde eğitmek ve yetiştirmek oldukça önemlidir. Çünkü gençlerin dini ve ahlaki değerlerden uzaklaşmaları, örf ve adetlerimize uymayan davranışları benimsemelerine, zararlı akım ve alışkanlıkların tuzağına düşmelerine yol açmaktadır. Bu itibarla geleceğimizin teminatı olan gençlerimizi, milli, manevî ve kültürel değerlere uygun yetiştirmek, anne-baba, eğitimci ve toplum olarak hepimizin görevidir. Nitekim Allah, dini ve ahlakî prensiplere sahip çıkarak kimlik ve şahsiyetimizi korumamızı emretmiş ve şöyle buyurmuştur:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَايُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

"İşte bu din, benim dosdoğru yolumdur. Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar, sizi parça parça edip, doğru yoldan ayırır. İşte bunları, sakınasınız diye Allah size emreder." (

En'am, 6/153)

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) de bizleri ahlakî çöküntüye neden olabilecek, birlik ve beraberliğimizi bozacak başka milletlerin örf ve adetlerini benimsemekten sakındırmıştır.

Milli ve manevi değerlere uygun davranışlar sergilemek, doğuştan gelen bir yetenek değildir. Çocuk neyin doğru neyin yanlış olduğu hakkında, açık bir düşünceye sahip olarak dünyaya gelmemektedir. Çocuk; bu değerlere uygun hareket etmeyi, gelişimi içerisinde öğrenir. Çocuğun bu değerleri kazanması, öncelikle ailesinin çocuğa vereceği eğitim ve terbiyeyle olur. Eğer ailede bu değerler yaşıyorsa, çocuk da bu değerleri hayatına taşıyacaktır. Eğer aileden örnek alabileceği kimse yoksa çocukta da bu değerleri yaşama davranışı körelecektir. Aile, iyi ya da kötü tohumların yetiştiği ortamdır. İnançlar, dini ve ahlaki değerler örf ve adetler hep aile içinde kazanılır. Bir toplumun gücü, nüfusunun çokluğu veya yüzölçümünün genişliği ile değil, o toplumu oluşturan ailelerin sağlam ve sağlıklı değerlere sahip olması ile orantılıdır. Aile yapısı sağlam olmayan bir toplumun, uzun ömürlü olamayacağı açıktır.

Manevi değerlerden, Kur'an ve sünnetten uzak bir hayat, benliğin parçalanması ve yok olması demektir. Dini değerlerimize uygun davranışlar sergileyemeyen kimseler için; her arzu ve tutku, her türlü ideoloji, cinsellik, moda, gösteriş, aşırı tüketim, eğlence, alkol, uyuşturucu ya da bir takım sapkın inanç ve düşünceler, gençlerimizin hayatını bütünüyle kuşatır.

Müslüman milletimiz, şartların gerektirdiği türlü zorluklara her zaman katlanmış, mukaddes değerleri uğrunda her türlü sıkıntıya seve seve talip olmuştur. Bugünkü gençler de güzel örnekler gördüğünde onlarla beraber hareket etmekten haz alacak, ideallerini Anadolu topraklarından aldıkları maya ile şekillendirip takva ile taçlandıracaklardır.

Ahlaki değerlerine, dinine, bağımsızlığına, hürriyete ve adalete düşkün Müslüman Halklarının omuz omuza vererek büyük bir güç haline gelmesi, materyalist düşünceye ve yaydığı sapkın felsefelere karşı en büyük darbenin indirilmesi anlamına gelecektir. Şüphesiz, böyle bir gelişme dünya tarihinde bir dönüm noktası olacaktır. Eğer el ele verir, Müslüman kimliğine, milli ve manevi değerlerimize sarılır ve tarihimizdeki kardeşlik geleneğini canlandırırsak büyük bir bunalım ve kargaşa içinde olan dünyaya da ışık tutmamız mümkün olacaktır.

Bir milleti millet yapan temel değerlerin başında milli ve manevi değerler gelmektedir. Bizi birbirimize bağlayan manevi unsur Yüce Dinimiz İslam'dır. İslam dini inananları kardeş olarak tanımlar. Kuran-ı Kerimde "Muhakkak ki, inananlar kardeşdir" buyrularak bu hususa işaret edilmektedir. Bu ilahi hükmü iman belleyen gençlik, dürüst olur, elinden dilinden kimseye zarar gelmez, komşusu aç iken o tok yatamaz, sorumluluk sahibi olur, vicdanı ve merhametini asla elden bırakmaz, başkalarının derdini kendine dert edinir, mazlumu ezdirmez, düşenin dostu olur.

İbn-i Haldun'a (Ö.1406) "Çocuklarımızı nasıl terbiye edelim?" diye sorulduğunda O: "Çocuklarınızı terbiye etmeye çalışmayın. Zaten onlar size benzeyeceklerdir. Kendinizi terbiye edin yeter." demiştir. Hasan-ı Basri (Ö. 728) ise "çocuğunda sevmediğin bir davranış görüyorsan o senin yaptığın bir davranış sebebiyledir. Sen kendini düzelt" diyerek aynayı kendimize tutmamızı öğütlemiştir.

Kendini ıslah etmeyen başkasını ıslah edemez. O yüzden çocuklarımız istediğiniz gibi değil yetiştirdiğiniz gibi olacaktır.

Bizler hem nefsimizi hem de neslimizi güzel yetiştirmek için gayret edenlerden olalım ve şöyle niyazda bulunalım:

رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

"Rabbimiz! Bize göz aydınlığı olacak eşler ve nesiller ver ve bizi sorumluluklarını en güzel şekilde yerine getirenlere önder eyle!" [Kuran, Furkan, 74]

رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ *
رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

"Rabbimiz! Sen her şeyi rahmet ve bilginle kuşatmışsın! Artık tevbe edip Senin yoluna uyanları başışla ve onları gözleri yuvalarından fırlatan dehşetli ateşin azabından korusu! " Rabbimiz! Onları ve onların atalarından, eşlerinden ve nesillerinden iyi ve dürüst olanları güzelliğin merkezi olan cennetlere yerleştir: çünkü Sen, evet Sensin her isinde tek mükemmel olan, her hükmünde tam isabet kaydeden! Ve onları tüm kötülüklerden korusu! Ki Sen o gün birini kötü duruma düşmekten korursan, bu ona rahmet ettiğin anlamına gelir: bu, evet, en büyük başarı işte budur!" [Kuran, Mü' min 7, 8]

Mehmet Çatallar
Sakarya il Vaizi